

Ooit belicht vanuit drie invalshoeken de brede geschiedenis van de bloembollensector:

- Wat gebeurde er 25, 50, 75 of 100 jaar geleden?
- Een bijzonder boek uit de KAVB-bibliotheek.
- Een uitvinding die de sector sterk heeft beïnvloed.

Help, het areaal groeit!

De bloembollensector kent geen economische regulering in het te telen areaal. Die vrijheid kent ook zijn schaduwzijde: ongebreidelde groei. Vijftig jaar geleden was dat het onderwerp van gesprek in diverse teelten, met soms vergaande plannen als resultaat.

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: IBC

Telen voor het Surplusfonds. Oudere lezers zullen zich deze zinsnede nog wel herinneren. Voor de meeste lezers zal het iets ongelofelijks zijn: bollen telen die je inlevert wegens overschotten in de markt en waaraan je een goede boterham verdient. Vijftig jaar geleden was het in het vakblad Bloembollencultuur echter onderwerp van gesprek, met name in de tulpensteelt.

'Apeldoorn'

In 1972 was er één tulip die voor veel ophef zorgde: 'Apeldoorn' en mutanten. Het was juist deze cultivar die voor een enorme groei zorgde van het areaal tulpen. Terwijl alle andere groepen gelijk bleven in oppervlakte of zelfs krompen, nam 'Apeldoorn' maar liefst 183 ha uitbreiding voor zijn rekening. Het leverde deze tulip de aanduiding 'koekoeksei in het nest' op.

De reden van die groei was simpel. Wie per roe 15 kg plantgoed plant, oogst het jaar erop 500 leverbaren en 21 kg plantgoed, ofwel 6 kg meer dan hij plantte. Met een areaal aan 'Apeldoorn' en mutanten van 933 ha in 1971 leverde dat 4 miljoen kilo overtollig plantgoed op. Dat plantgoed kon in die tijd nog worden ingeleverd. Teler M. Reus rekende in dat jaar voor dat er telers in Zeeland waren die met de teelt van 'Apeldoorn' en de inlevering van overtollig plantgoed aan een saldo per ha kwamen van 18.000 gulden. En zo kwam voorjaar 1972 de mogelijkheid om plantgoed tegen vergoeding in te leveren ter discussie te staan, om snel daarna zelfs op initiatief van de toenmalige Vereniging 'De Tulp' te verdwijnen.

ROMMEL

Niet alleen de tulip kende in 1972 zorgen om de uitbreiding. Dat gold ook voor de lelie. De toenmalige Vereniging 'De Lelie' kreeg tijdens de jaarvergadering in mei van voorzitter Nic. Laan te horen dat het met de lelie niet de goede kant opging. In ruim tien jaar tijd was het areaal verdrievoudigd. De reden was simpel: lelie was een gewild product geworden. Gevolg was dat er ook bollen waren geplant die absoluut de grond niet in hadden gemogen vanwege hun slechte kwaliteit. "Planten we rommel en wordt dat dan afgekeurd door de Bloembollenkeuringsdienst, dan hebben we een strop. Maar dan altijd een strop die we onszelf hebben aangedaan. (...) Blijft die slechte kwaliteit door een of andere oorzaak onopgemerkt en leveren we ze af aan een exporteur of bloemkweker, die worden dan willens en wetens met een strop opgezaald", aldus Laan.

NEGENTIG PROCENT

Een vooral wisselvallig en daarmee onzeker beeld bestond in 1972 over de beteelde oppervlakte dahlia en de afzet van de leverbare knollen. Onderzoeker Cees de Vroomen van het LEI wijdde daaraan een artikel in juni 1972. Wat bleek? Als de export negentig procent of meer van de berekende productie kon verkopen, dan was sprake van een goede opbrengst voor de teler. In jaren waarin dat lager lag, nam het rendement voor de teler snel af. Areaalgroei bij dahlia hoefde volgens De Vroomen geen direct gevaar te betekenen, mits de handel die extra knollen ook kon verkopen. Of, zoals in 1971, droogte in de zomer en vroege nachtvorst in september, zorgde voor een alsnog tegenvallende opbrengst. Hij adviseerde de telers dan ook om het areaal dahlia in 1972 niet uit te breiden. "Pas op de plaats voor de productie lijkt dus op dit moment het beste advies." ♦